

13. SRPNA

U NÁS

ZPRAVODAJ XXX. JIRÁSKOVA HRONOVA

XXX. JUBILEJNÍ JIRÁSKŮV HRONOV ZAČÍNÁ

NE SLAVNOST. ALE PRACOVNÍ PŘEHLÍDKA

Ano, je tady první den jubilejního Jiráskova Hronova. Kolik má půvabů. Po kolikáté už třeba šlapeme dlažbu z hronovského nádraží a rozvažujeme si přitom, co nám letos Hronov pěkného připravil, po kolikáté prožíváme trému z ubytování.

Slavnostní okamžiky zahájení na schodech Jiráskova divadla jsou tu, a s nimi i napětí před prvním představením. Prapory, výzdoba, projevy, srdečná obětí a potřásání rukou. Takový je první den.

Ale v klubovnách a zasedacích síních se už v této chvíli scházejí odborníci a organizátoři, aby uzavřeli dlouhé období příprav pracovní části Jiráskova Hronova. Od zítřka se slavnostní nálada prvního hronovského dne spojí s pracovním zápallem diskusí, rokováním v kroužcích a vzděláváním se. Právě toto pracovní ovzduší je tím nejcennějším co na Hronovech, vedle výsledků práce na jevišti, máme. Ne tedy čtrnáctidenní slavnost, ale čtrnáctidenní škola – to bude XXX. jubilejní Jiráskův Hronov.

Neříkejte, že takový program není vhodný pro jubilejní přehlídku, pro rok výročí osvobození, pro rok Jiráskova výročí. To všechno, co od nás očekává Komunistická strana Československa a vláda Československé socialistické republiky (vzpomeňte na úkoly třetí pětiletky, na úkoly vytýčené Sjezdem socialistické kultury), to co si konečně s vědomím cesty k blaho-bytu a šťastnému životu vytýčujeme sami, předpokládá i pro nás – ochotníky a poradenské pracovníky – zvyšovat ideovou i odbornou úroveň naší práce a hodně vědět.

Pověstná láska ochotníků k divadlu, nezměrná obětavost a upřímná snaha vytvořit z ochotnického divadla prostředek socialistické výchovy dávají předpoklady, že pracovní charakter XXX. Jiráskova Hronova bude mít svůj významný vliv na celou další cestu našeho ochotnického hnutí.

Jiří Valenta

VÍTÁME VÁS U NÁS V HRONOVĚ

Dnes začíná slavná celostátní přehlídka našeho divadelního ochotnictví – jubilejní XXX. Jiráskův Hronov.

Ve významném roce, kdy slavíme 15. výročí osvobození naší vlasti slavnou Sovětskou armádou, po skvělém úspěchu II. celostátní spartakiády, se dnes již po třicáté otevře Jiráskovo divadlo a uvítá první ochotníky a nadšené ochotnické pracovníky, vzácné hosty, zástupce ústředních úřadů a organizací, novináře a redaktory a všechny milé návštěvníky, kteří přijíždějí do našeho milého Hronova, aby se zúčastnili divadelního festivalu našich vyspělých divadelních ochotnických souborů a poklonili se přitom světlé památce Mistra Aloise Jirásky.

Přejeme všem ochotníkům, aby jejich setkání přineslo nejen ovoce celoroční obětavé práce v ochotnických souborech, ale aby v diskusních kroužcích a vzájemných besedách získali pro svou další práci mnoho nových poznatků, vědomostí a zkušeností.

Co neupřímněji vítáme hosty, kteří se do našeho kraje rádi vrací, i všechny ty, kteří přijedou poprvé, aby se seznámili s naším krajem a rozjeli se po stopách hrdinů Jiráskovy kroniky „U nás“ a jiných Jiráskových děl.

Přejeme všem příjemných čtrnáct dní v rušném a dělném prostředí divadelní přehlídky a mnoho uměleckých zážitků a dojmů z jednotlivých představení.

Dr Karel Červinka,
předseda Přípravného výboru
XXX. JH

Za socialistické ochotnické divadlo

JIRÁSKOVY HRY A JIRÁSKOVY HRONOVY

Od vzniku vrcholných přehlídek divadelních souborů v Hronově, i když se měnil jejich program pod vlivem kulturních a politických poměrů, jeden bod programu se nezměnil: uvedení některého díla z odkazu Aloise Jiráska. Byl to úkol samozřejmý, ale také znepokojující. Jeho splnění bylo očekáváno s napětím. Ve výběru hry i v inscenačním pojetí se vždy jistým způsobem zrcadlila soudobá společenská situace i vnitřní poměry v ochotnickém divadelnictví.

Programová prohlášení k prvním Hronovým se vyslovovala o Jiráskově díle s nadšením a vzletem, ale cíl stanovila příliš obecně a zároveň úzce: „Mistrovým slovem šířit národní ideály“ (z programu II. Jiráskova Hronova). Hlubší pochopení než u oficiálních pořadatelů slavností najdeme u některých tvůrčích pracovníků. V průvodním slově režiséra Maxe Lederera k hlavnímu představení Gera na I. Jiráskově Hronově (1931) se objevuje již výstraha před vyvstávajícím nebezpečím ze strany německého imperialismu. V dalších letech vidíme snahu o vyzdvížení a zvládnutí velkých historických dramát, zobrazujících vrcholné období českých dějin. Ve společných představeních hraných „předními členy“ spolku UMDOČ byla v roce 1932–1934 za Ledererovy režie postupně provedena celá husitská trilogie. Uvedení Jana Roháče se vázalo k varovnému významu 500. výročí bitvy u Lipan.

V dobách předmnichovských bylo možno právě Jiráskovým dílem promluvit o tom, že „naše generace má osudovou odpovědnost před budoucností za tento stát a jeho bytí“ (J. Mitlöchner). A tak v roce 1937 měl celý ráz Hronova manifestovat heslo „Armáda Jiráskovi“, ale odpovídalo tomu jen uvedení dramatizace „Bratrstva“. Představení Pana Johanesa v roce 1938 se stalo politickou událostí a bylo spojeno s oslavou 20 let trvání Československé republiky. V roce 1939, již za okupačního režimu, se hrála M. D. Rettigová. Při Rejskových slovech „Za groš se neprodám!“ demonstrovalo obecenstvo dlouhotrvajícím potleskem. V dalších letech okupace promlouval k nám Jirásek Otcem a Vojnarkou. Okupační cenzura se marně snažila otupit její ostří namířené proti vojenské službě za cizí zájmy. Z paměti divadelníků nebylo možno vymazat myšlenky tak důvěrně známé hry. Jiráskovské inscenace náležejí ke světly stránkám starých Jiráskových Hronovů. Ostatní jejich repertoár se velmi často odchyloval od národních a demokratických základů Jiráskova odkazu.

V prvních letech po osvobození jsme zažili ještě působilé představení Gera (1946). Hráli v něm i herci z prvních Hronovů. Avšak s celkovým poklesem úrovně soutěží obrácených tváří jen do minulosti, klesala i úroveň jiráskovských představení, omezených na slabé dramatizace v povrchním provedení.

Po roce 1948 si Hronovy dobyly „lidové cti svého jména“ – podle slov Zdeňka Nejedlého.

Ochotníci divadelníci, poučení dlouholetým bojem proti fašismu i slavným únorovým vítězstvím lidu, který šel stopou Táboru, přilnuli vřeleji k Jiráskovu dílu. V duchu výzvy Klementa Gottwalda usilovali chápát a inscenovat každé z Jiráskových dramatických děl tak, aby nás učilo „správnému pohledu na naši minulost, posilovalo národní sebevědomí a plnilo nás dějinným optimismem a vírou v tvořivé síly lidu“, aby zapalovalo vůli budovat velký dnešek a ještě větší a slavnější zítřek.

Od roku 1949 jsme se snažili dát Jiráskovým Hronovým takový obsah, aby celý jejich program – nikoli jen jiráskovská představení – byl obrazem revoluční minulosti i současnosti. V největší bohatosti a v novém světle zazářil Jiráskův odkaz na XXI. Jiráskově Hronově, kde vrcholily celostátní oslavy 100. výročí narození národního klasika. Ve výroční den se hrál Jan Žižka. K jeho provedení mobilizovala lidová armáda nejlepší síly z četných vojenských souborů. Jana Žižku hrála pak ještě půl roku ve více než 100 reprízách po všech posádkách. Přehlídku zahajovalo vzněcující představení Jana Husa v provedení závodních klubů Jaroměřska. Končila bojovným představením Jana Roháče závodního klubu Leninových závodů. Uprostřed přehlídky jako čirý český drahokam se za-

skvěla svou lidovou líbezností Kolébka vesnického souboru z Českobrodsko.

Po vyhlášení jiráskovské akce a zahájení diskuse o přejímání kulturního dědictví vyspělé soubory rády přijímaly úkol přispět do diskuse tvůrčím způsobem, představením na Jiráskově Hronově. Tak prošla po Janu Roháčovi (1949) Jiráskovým divadlem představení Lucerny (1949, 1955), Vojnarky (1951, 1955, 1957), Otce (1953, 1958), která dosvědčila propastný rozdíl mezi minulostí a současností života na českém venkově. Pan Johanes (1953, 1955) nabýval opět výstražného burcujícího smyslu v souvislosti s mohutnějším světovým hnutím za mír. Objevem XXIII. Jiráskova Hronova se stala zapomenutá Samota. V roce 1956 nám hronovský soubor pomohl objevit aktuální smysl Emigranta, a to nejen vlastním představením, ale i bouřlivou diskusí po něm.

Po Kolébce z roku 1951 jsme se ještě několikrát přesvědčili, jak právě souborům z malých obcí a vesnic je blízký bezprostřední lidový půvab a humor, drsná pravda života i optimistická víra v člověka Jiráskových her. Bylo to s nesmírnou péčí a láskou propracované představení M. D. Rettigové (Hnojník 1952), Vojnarka (JZD Horní Nová Ves 1951, Vendolí 1955, Čelákovice 1957). Slovenský soubor z Opatovců (1951) nám ukázal Lucernu bez vnějších efektů, s jímavou citovostí a mužným patosem. Také Lucerna souboru z Nových Benátek (1955) se vyznačovala uvědomělým úsilím o čistý umělecký výraz revoluční myšlenky.

V roce 1959 šťastným představením Filosofské historie, plným jarého života a mladistvé revolučnosti, soubor Realistického divadla Zdeňka Nejedlého z Prahy otevřel cestu na Jiráskovy Hronovy také profesionálním umělcům.

Ke vzpomínce na představení Jiráskových her je třeba ještě připojit, že jejich inscenace na Jiráskových Hronovech nebyly výsledkem pravidelných každoročních soutěží v širokém měřítku, ale výsledkem zvláštního výběru, že vznikaly většinou z dobré vůle a ušlechtilé odvahy jednotlivých souborů vzít na sebe čestný úkol objevit v díle našeho klasika nové hodnoty, vyslovit se jím k současnosti.

Přitom stále platí zásada, kterou jsme vytkli Jiráskovým Hronovům v roce 1949: mít na paměti odkaz Aloise Jiráska, to neznamená odehrát co nejvíce jeho her, ale dát celé přehlídce revoluční a lidový ráz. Spojovat revoluční tradice s revolučním dneškem.

Klementina Rektorisová

OCHOTNICKÁ STATISTIKA

Mluva statistických čísel bývá obvykle únavná a čtenáři ji nemají rádi. A přece jsou někdy statistiky, za nimiž cítíš tepat život, bít živé srdce a pulsovat krev. Tohle mne napadlo, když jsem seděl nad suchými čísly, které narůstaly v bloku po rozhovoru s pracovníky souboru „Mír“ z Jaroměře, jejichž představení zahajuje letošní jubilejní Jiráskův Hronov.

Otázka zněla: jak starý (a miněno bylo, jak mladý) je soubor. A stručná odpověď, že soubor vznikl před 141. rokem, dává tušit věci veliké a nečekané. V roce 1889 byl se souhlasem Jaroslava Vrchlického pojmenován jeho jménem.

V archivech souboru jsou statistiky, kolikrát soubor inscenoval Jiráskův, jaké hry hrával v době rakouského útlaku, jak učil jaroměřské měšťany láse k Tylovi odkazu, jak hrával v české řeči a plnil tak poslání buditecké. Je tu i záznam o tom, že soubor se za první světové války rozešel, protože část souboru bez vědomí tehdejšího předsedy nastudovala oslavné pásmo k vítězství rakousko-uherských zbraní.

To však je minulost, byť krásná a záslužná. Jsme však zvyklí žít dnešku. A proto výčet z práce souboru bude omezen na posledních patnáct let. Skromný odhad hovoří o sedmi stech představeních. Taková cifra překvapí a proto nutně následuje otázka: jak se soubor dostal k takovému množství představení.

A tu je nutno opět sáhnout k mluvě čísel. Soubor má v této době 116 členů, 28 členů technického personálu, 8 aktivních režisérů. Má své výtvarníky, kteří navrhují výpravu k hrám. Má systém předplatného, které se vyplácí dvakrát ročně — na zimní a jarní období. Na jaře odvádí čtyři premiéry, na podzim pět. Kromě toho je v systému předplatného ještě započítán jeden zájezd profesionálního divadla z Prahy a dva zájezdy oblastního divadla. Vedení závodního klubu pamatuje i na děti. Na jaře studuje čtyři, na podzim tři hry pro děti. Někdy hrají dětem dospělí, jindy jsou představení pod hlavičkou: děti dětem.

Znamená to, že soubor odehraje asi šedesát čtyři představení v Jaroměři. Kromě toho podniká zájezdy do patronátních JZD. V závodním klubu je ještě pěvecký soubor, dechový i komorní orchestr a taneční hudba a s nimi pak podnikají členové souboru v kulturní úderce zájezdy, které jsou zaměřeny k určitým celostátním akcím, k dožinkám, MDŽ atd.

V těchto zájezdech jsou i pravidelná vystoupení v lázních Velichovky.

Od roku 1948 byl soubor třikrát na Hronově: s Husem, Inteligentou a Takovou láskou. Letos zahajuje Jiráskovou Kolébku.

V Jaroměři byly dvě československé premiéry: Katajevův Domek za účasti zástupců velvyslanectví SSSR a před časem hra Josefa Bartla: Křivoklátské noční.

Plány na zimní sezonu? Právě studovaná Kolébka, Drdovy Dalskabáty, Blažkův Půlští štědrý večer, de Filipova Filomena Marturano a jedna hudební komedie pro vánoční období (nejspíše to bude Goldoni).

Jak to všechno dokáží? Zkoušejí se vždy tři hry najednou; dvě pro dospělou diváky a jedna dětská. Herce si soubor vychovává v kroužku pohybové výchovy, recitačním kroužku a jejich síly si ověřuje v dětských představeních.

Režiséři, výtvarníci i technici pomáhají vesnickým souborům radou, pomocí i půjčováním kulís.

Bylo by snadné nyní uzavřít tento výčet zapřením chvály. Členové závodního klubu „Mír“ konají všechnu tuto práci s láskou k věci. Konají ji rádi a dobře. Místo chvály hovoří za tuto drobnou práci její výsledky, které jsou zakryty do studené mluvy čísel. Zkusme to, za tímto výčtem vidět každodenní dlouholetou práci. A to bude ta nejlepší chvála.

Zeela stručně — aby bylo jasno

KDO JSOU POŘADATELÉ JUBILEJNÍHO XXX. JIRÁSKOVA HRONOVA?

Ministerstvo školství a kultury, Ústřední rada odborů a Okresní národní výbor v Náchodě.

JAK VZNIKLA KONCEPCE XXX. JH?

Po zkušenostech a podrobném zhodnocení loňské přehlídky zpracovalo divadelní oddělení Ústředního domu lidové tvorivosti po poradě s ústředním poradním sborem pro divadlo koncepci, která po schválení v Ústřední komisi lidové tvorivosti při ministerstvu školství a kultury byla včas zveřejněna (v Ochotnickém divadle a červnovém čísle zpravodaje „U nás“). XXX. JH je nesoutěžní přehlídkou, která má ukázat vyspělost československého ochotnického hnutí v jubilejním roce.

KDO ZAJIŠŤOVAL PROGRAMOVÉ PŘÍPRAVY?

Ústřední komise LUT uložila ÚDLT, aby k zajištění příprav ustavil při ústředním poradním sboru pro divadlo programovou komisi. Ta zahájila práci v prosinci

IDNES

HRONOV

15.00 Zahájení XXX. JH
15.30 Alois Jirásek: Kolébka
20.00 (ZK Mír Jaroměř)
20.30 Sady „U pramenů“
Divadlo hudby:
Bedřich Smetana - Má vlast
20.30 Sokolské sady: Taneční zábava
21.00 ZK ŠZ (Slavie):
Beseda se souborem.

NÁCHOD

20.00 Oldřich Daněk: Pohled do očí
(Nové divadlo DO kpt. Jaroše, Mělník)
19.30 Přírodní divadlo:
Květinový taneční večer

MIRA

HRONOV

8.00- 9.45 Práce v odbor. kroužcích
10.00 Malý sál Jiráskova divadla
Zahájení výstavy divadelní fotografie
10.00-13.30 Diskuse v plénu (Slavie)
11.30 Uvítání
Nového divadla DO
kpt. Jaroše z Mělníka
před Jiráskovým divadlem
Divadlo hudby:
Zpěvy staré Francie
Rozloučení se souborem
ZK Mír Jaroměř
14.30 v zasedací síni MNV
Sokolské sady: Program
souborů písní a tanců
15.30 Oldřich Daněk:
20.00 Pohled do očí
(Nové divadlo DO
kpt. Jaroše, Mělník)
Divadlo hudby:
Zpěvy černého lidu
20.30 Sokolské sady:
Filmové představení
21.00 ZK ŠZ (Slavie):
Beseda se souborem

NÁCHOD

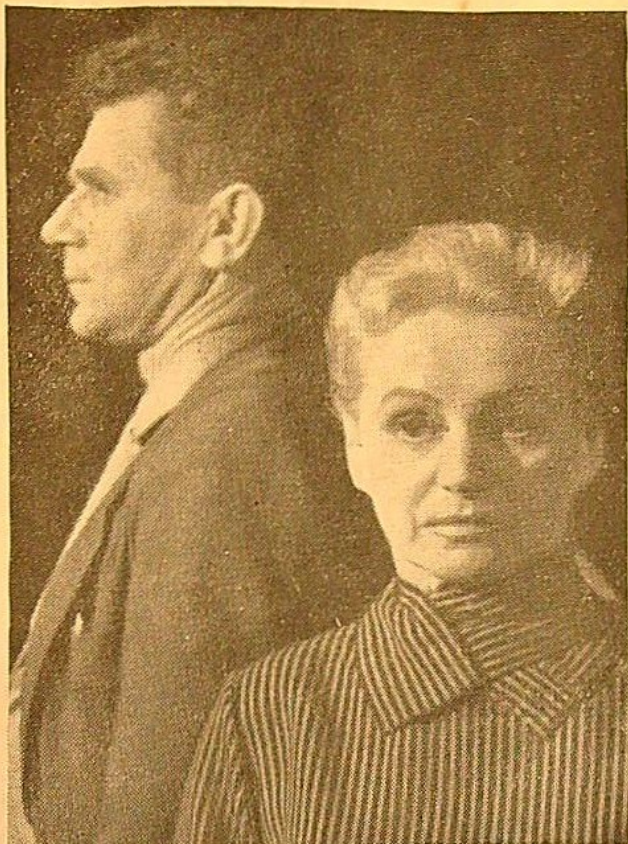
10.00 Přírodní divadlo:
Dětské dopoledne
„Přijďte zas“
17.30 Taneční podvečer
20.00 D'Usseau a J. Gow:
Hlboké korene
(ZK Švermových železiární
Podbrezová)

Informace o dalších pořadech a programech kin přináší náhodský a hronovský kulturní kalendář.

1959. Členové komise jsou uvedeni v programové brožuře XXX. JH. Komise spolu s divadelním oddělením ÚDLT organizovala výběr představení a připravila denní pracovní náplň přehlídky.

BUDOU UDĚLENY CENY?

Ano, závěr XXX. JH bude proveden 28. srpna v 11 hod. v Jiráskově divadle zástupcem ÚRO. Zde budou předány putovní ceny ministerstva školství a kultury, Ústřední rady odborů, Slovenské národní rady, ÚV SČSP a krajského národního výboru Východočeského kraje. Návrh na udělení putovních cen předloží pořadatelům porota, ustavená v tomto složení: Milan Obst, pracovník kabinetu dějin čs. divadla ČSAV, Praha, člen předsednictva ÚPS - D - Anton Kret, dramaturg Národního divadla, Bratislava - Klementina Rektorisová, profesorka divadelní fakulty AMU, Praha - Martin Jančůška, ved. redaktor čas. Ludová tvorivost, člen předsednictva ÚPS, Bratislava - Jiří Beneš, ved. redaktor čas. Ochotnické divadlo, předseda ÚPS - D, Praha - Jan Voráček, pracovník osv. domu České Budějovice, člen předsednictva ÚPS - D - Jan Šrámek, dramaturg div. odd. ÚDLT, Praha.

Oldřich Daněk: POHLED DO OČI v inscenaci Nového divadla Domu osvěty kpt. Jaroše z Mělníka.

Malý rozhovor o kroužcích

Jaké je vlastně poslání hronovských diskusních kroužků?

Jiráskův Hronov je každoročně nejen přehlídkou ochotnických souborů, ale současně i kolbištěm stanovisek a názorů na právě zhlédnutá představení i na obecné problémy divadelní práce. Právě k tomu práce v kroužcích směřuje.

Letos jsou kroužky organizovány jinak než loni?

Ano; podle zájmu účastníků o odborné otázky. Proto nejsou letos kroužky „krajské“, ale dramaturgický, re-

žijní, herecký, kroužek scénografický a kroužek odborné kritiky. Pro přechodné návštěvníky JH, kteří se nemohou po delší dobu účastnit práce v některém z těchto kroužků, jsou připraveny zvláštní kroužky; to ovšem neznamená, že by byly vedeny méně odborně. Liší se jen tematickou náplní práce; budou ve svém programu důsledně navazovat na otázky, dané jednotlivými představeními: jednou se tu bude hovořit o dramaturgii, jindy o herectví atd.

Víte již, kdo povede diskuse v jednotlivých kroužcích?

Dramaturgický kroužek povede s. Vladimír Semrád a s. Anton Kret, dramaturg Slovenského Národního divadla v Bratislavě.

Režijní kroužky jsou dva: I. kroužek povede s. Jiří Budínský, režisér MOD Varnsdorfu, II. kroužek s. Richard Míhula, režisér KOD Hradec Králové.

V kroužcích herectví budou pracovat: v I. s. Vladimír Halada, odb. asistent divadelní fakulty AMU Praha, ve II. s. Maršálek z divadla J. Wolke Praha a ředitel ÚDČA s. Tumlíř.

Výtvarný kroužek povede s. Karel Šálek.

Kroužky odborné kritiky jsou dva: I. vede s. dr. Milan Obst, pracovník ČSAV, II. s. dr. Stanislav Zvoníček.

I. kroužek přechodných návštěvníků povede s. dr. Klementina Rektorisová, II. s. Janovský.

Kde a kdy se budou kroužky scházet?

Denně v 8 hodin (přesně!) ve škole v Palackého ulici. Ke vchodu umístíme orientační plán rozdělení jednotlivých kroužků do učeben. Diskuse bude končit v 9.45 hod., abychom se mohli zúčastnit plenární diskuse v sále Slavie.

Kde bych se mohl přihlásit do kroužku?

V sekretariátu JH u s. Jana Šrámka, dramaturga ÚDLT, který organizuje kroužky a vede pracovní kolektiv. Chcete-li se účastnit diskusí v kroužku, měl byste se přihlásit co nejdříve; práce kroužků by tak mohla být lépe zajištěna.

Děkuji Vám za rozhovor a těším se, že se někdy v kroužku setkáme.

J. Š.

JAK BUDOU LETOS POŘÁDÁNY DISKUSE V PLÉNU

Diskuse o jednotlivých představeních řídí 3-4členné představení. Hodnocení v plénu má být přínosem pro další práci především souboru samého a zároveň má vyjádřit poučení, které inscenace přinesla pro práci v divadelních souborech vůbec.

Hodnocení nemá být „známkováním“ souboru a zařazováním inscenace „do žebříčku“. Tato zásada vyplývá již z charakteru XXX. JH jako nesoutěžní přehlídky.

Diskuse se budou konat od 10 do 12.30 hod. Na diskusi pak naváže poznámka o hře a o souboru. Celé plenární rokování bude tedy končit asi ve 13.30 hodin.

Jak inscenujeme „KOLÉBKU“?

Jaroměřští ochotníci měli k dílu Aloise Jiráska skutečně hluboký vztah. Město s velkou divadelní tradicí vždy ve svých inscenacích vzdávalo hold znamenitému, humanistickému spisovateli. Po Lucerně (byla uvedena k slavnostnímu otevření našeho nového divadla loňského roku) následuje rozmarné dílo „Kolébka“, které je malým skvostem, i když ne dílem vrcholným.

Celková výstavba této hry připomíná jednoaktový tvar. A přitom je v této hře ryzi a bytostný lyrismus, který podtrhuje vztah dvou mladých lidí a i ostatních postav a není možno jej opomenout. Je přirozené, že nejtěžším problémem inscenace „Kolébky“ je rozhodně přístup moderního člověka k této hře. Nesmí být setřena naivní prostota, ale zato maximálně podtržena lidskost jednotlivých figur. Samozřejmě, že se to týká i postav záporných, které mají své zázemí. Jednání a dějovost musí být zbavena laciné karikaturnosti, a to je jeden z důležitých problémů této inscenace: rozšířit vývoj jednotlivých postav. A nejen to, jde i o stylové vymezení ústřední postavy Alenky, která je motorem děje a vrcholnou poetizací české dívky. Ona tvoří základ té jiráskovské čistoty a kolem ní se kupí ostatní postavy. Určení žánru komedie, rozpoznání básnické hodnoty dialogu, prostředí, to vše tvoří další problém a snahu přistoupit k inscenaci této hry zcela nově a moderně.

Je nasnadě, že bylo nutno s plnou vervou věřit textu, i když se zdá mnohdy naivní. Ale copak zrovna u Klípce nebo u Tyla nemůže být tato naivnost často povyšována na jasný básnický zdroj? Jistě ano. Šlo tedy o rozbití konvence a o kompozici postav v prostoru a také o vylíčení výtvarné.

V moderním pojetí a přístupu k této komedii bylo nutno vzít v úvahu i stránku výtvarnou, která je také rozhodujícím spolutvůrcem. Ne kopie skutečnosti, naturalismus, ale jakási povyšování reality v mezích umělecké typizace a stylizace. Tak jak to dělával mistr Jirák Trnka a jiní. A zprávně stylizace jednoty — to je ten nejsložitější problém. A bylo nutno se bezvýhradně opírat i o kouzelnou hudbu národního umělce E. F. Buriana, která vytyčuje základní ladění hry, její sponilost, něžnost a neofelost. Proto nemohly být postavy rozehrávány šaržírovaně, ale prostě, jednoduše, moderně. — A to je to nejtěžší a pro krátkost inscenační doby takřka vylučující. Přesto se Jaroměřští ochotníci snažili splnit úkol co nejdříve a hrát Kolébku bez podceňování, radostně a vzbuzovat v lidských srdcích pohodu, pomáhat stále většímu nástupu optimismu a dokázal všem těm, kteří ohrožují nadějí I. Jiráska, že má co říci, i když v tomto díle Jirásek inspiročně čerpal ze XIV. století. Tak by to mělo být chápáno.

Antonín Pekárek

Jirásek nazval „Kolébku“, v původním zpracování „dramatickým žerem“, což je také jejím nejspřávnějším označením. Není to veselohra, neboť děj má ráz spíše vážný než veselý. Není to také veselohra historická, neboť historie tu dává jen kolorit, děj sám není vzat z historické nálady, spíše jest s ní v neshodě. Rovněž není dílo to naskrz dramatické, to jest pro jevištní myšleno, jak jsme shledali u „Vojnarky“ a vidíme též při jiných dílech Jiráskových. Akty nejsou dosti zaokrouhleny, jak toho žádá divadelní technika. Význam „Kolébky“ pro Jirásku spočívá v něčem jiném. Jirásek postavil poprvé v ní svůj humor na scénu, a to se mu výborně podařilo. Ruch, živost, komické situace i vtipnost dialogů udržují posluchače až do konce ve veselé náladě, a to možno říci jen o málokterých veselohrách, vzniklých v dnešní době.

Zdeněk Nejedlý

(Čtyři studie o Al. Jiráskovi)

„U NÁS“ — ZPRAVODAJ XXX. JIRÁSKOVA HRONOVA — Vydává Ústřední dům lidové tvořivosti v Praze spolu s přípravným výborem XXX. JH. Redakční radu řídí Jiří Valenta. Vedoucí redaktor dr. Pavel Vavruha. Technický redaktor Mirek Kamiš. — Distribuci provádí OD Náchod. Tiskne Jiskra, tiskařské závody, n. p. Pardubice, provoz 24 Hronov.

Cena 50 haléřů.

N 05-01592